

LÄGESBILD ÖVER BARN OCH UNGAS UPPVÄXTVILLKOR

OVANÅKER

Detta är ett informationsblad om barn och ungas uppväxtvillkor i Ovanåker. Barnets uppväxtvillkor har stark koppling till dess risk för bruk av alkohol, narkotika och tobak, dess skolresultat, risk för kriminell aktivitet samt till dess fysiska och psykiska hälsa.

Barn och ungas välmående påverkar också hur de mår och fungerar som vuxna. I detta informationsblad kategoriseras barns omgivning för att spegla uppväxtvillkoren utifrån:

- **Familj**
- **Skola**
- **Individ/Kamrater**
- **Närområde**

Detta är en kvantitativ mätning av barn och ungas uppväxtvillkor. Mätningen bygger på offentlig statistik. 14 olika uppväxtvillkor som har en bärande påverkan på barn och ungas utveckling har identifierats. Varje uppväxtvillkor har skattats med bakomliggande statistiska mått. Tillsammans har dessa bakomliggande mått skapat ett index för varje uppväxtvillkor för att ge en deskriptiv bild. Uppväxtvillkoren har analyserats genom att de har satts i relation till övriga kommuner i Gävleborg. Exempel på hur ett av dessa 14 uppväxtvillkor uppskattats ges till höger.

BERÄKNING AV INDEX

1. Insamling av relevanta **statistiska mått** inom området. I detta exempel kopplat till **Tidiga skolframgångar**.

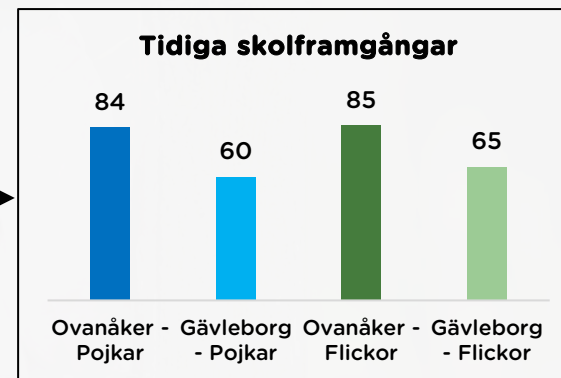
2. Måtten vägs samman till ett index som speglar båda måtten. I detta exempel **Tidiga skolframgångar**.

3. Indexet är alltid konstruerat så att ett **högt värde är fördelaktigt**. I detta exempel är alltså ett högt indextal förknippat med en hög nivå av tidiga skolframgångar.

Andel som instämmer i frågan "Jag kan nå kunskapskraven i skolan om jag försöker".
(Skolenkäten åk5. Skolinspektionen, 2018-2020)

Andel som klarar alla ämnesprov i grundämnena, ÅK3 (Register från Skolverket, 2019)

**Uppväxtvillkoret
Tidiga
skolframgångar**

Mätningen består av totalt **43 olika statistiska mått**. Dessa är **fördelade över 14 olika uppväxtvillkor**.

Ett uppväxtvillkor består i genomsnitt av **3 olika statistiska mått**.

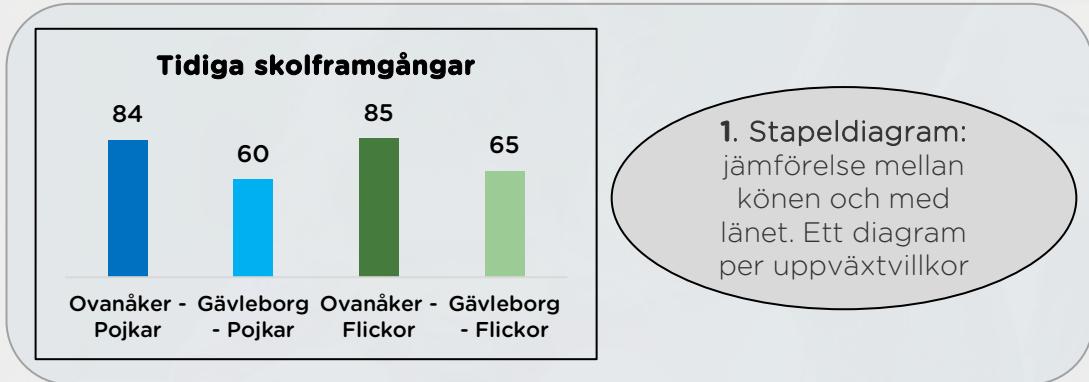
Uppväxtvillkoren har ett **maximalt indexvärde på 100**.

Varje uppväxtvillkor beräknas genom **statistiska metoder för indexering**.

För varje uppväxtvillkor beräknas indexvärden för **varje kommun samt länet som helhet**. Värden beräknas för skärningarna:

- Pojkar
- Flickor
- Förälder med eftergymnasial utbildningsbakgrund
- Ingen förälder med eftergymnasial utbildningsbakgrund

TOLKNING AV INDEX

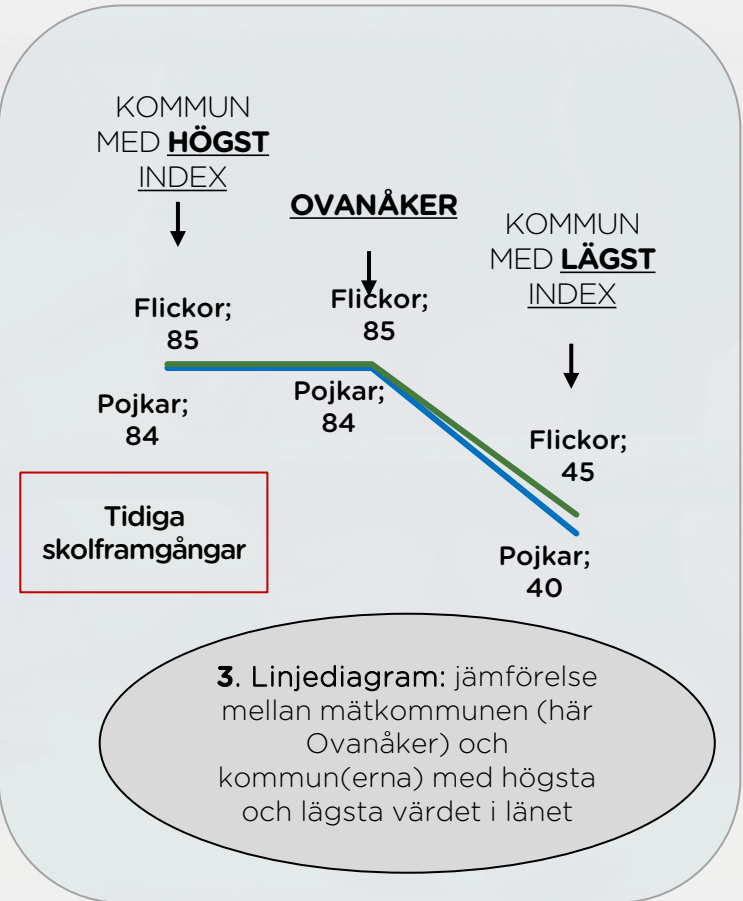
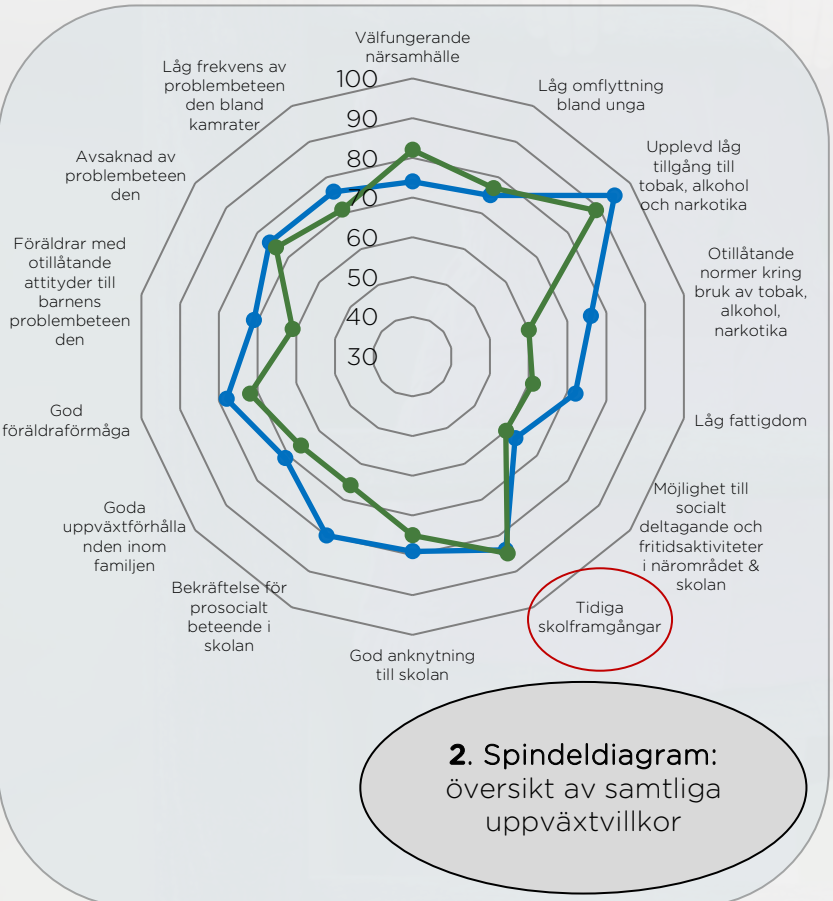
1. Stapeldiagram: jämförelse mellan könen och med länet. Ett diagram per uppväxtvillkor

RESULTATEN PRESENTERAS I TRE FORMER

1. Stapeldiagram:
I denna jämförs varje uppväxtvillkor mellan pojkar och flickor i en kommun, samt mot genomsnittsvärdet för pojkar och flickor i länet.

2. Spindeldiagram:
I denna ges en översikt av värdet för varje uppväxtvillkor i kommunen (för respektive kön), jämfört med värdet i Gävleborg i genomsnitt. Totalt görs tre spindeldiagram: 1. pojkar i kommunen / pojkar i länet 2. flickor i kommunen / flickor i länet 3. pojkar i kommunen / flickor i kommunen.

3. Linjediagram:
Linjediagrammet visar hur pojkar respektive flickor i kommunen förhåller sig till den högst rankade respektive lägst rankade kommunen i länet. Detta dels för att ge en bild av spridningen inom länet, dels hur kommunen ligger till inom denna spridning.

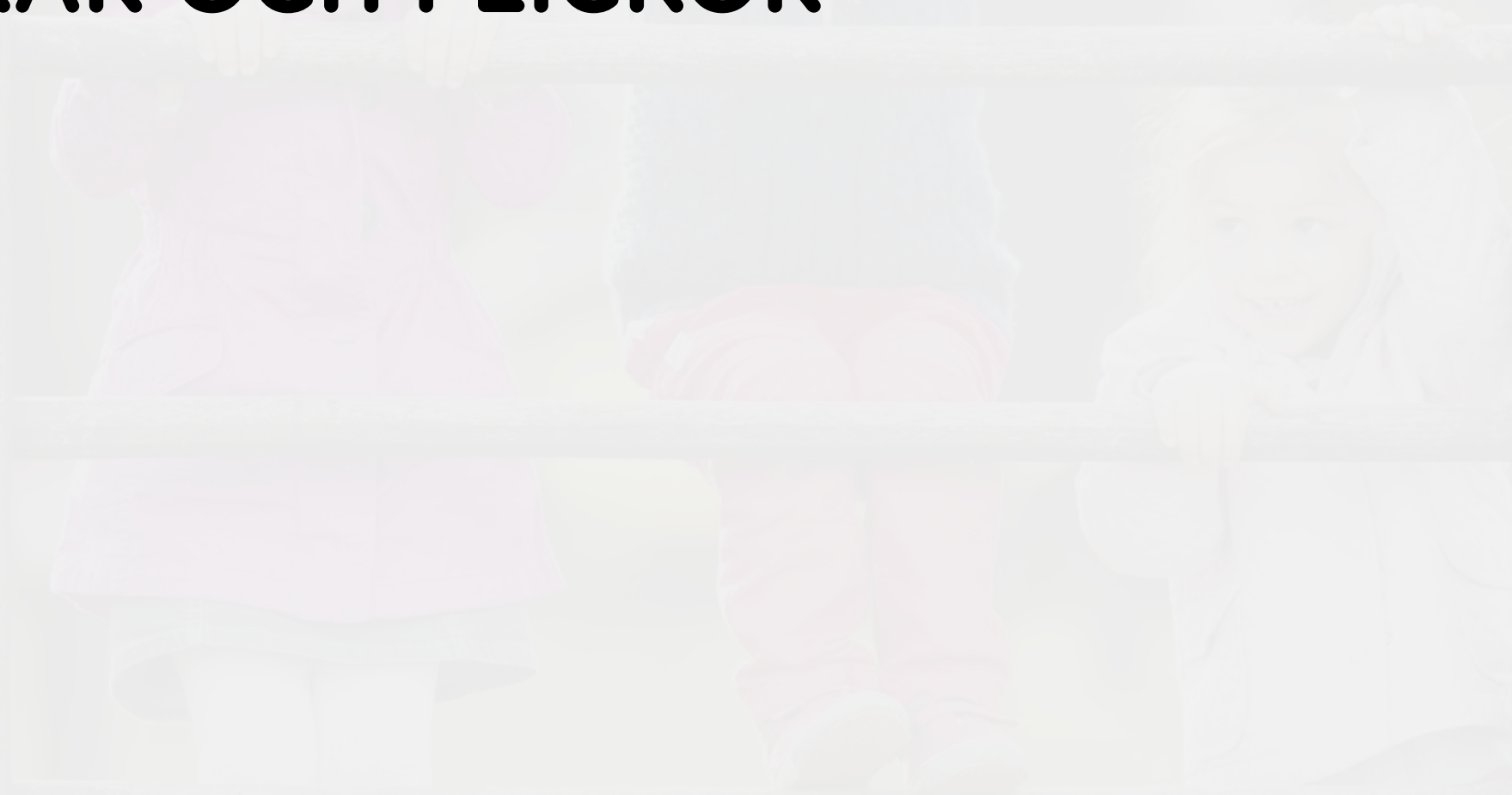

3. Linjediagram: jämförelse mellan mätkommunen (här Ovanåker) och kommun(erna) med högsta och lägsta värdet i länet

UPPVÄXTVILLKOR I OVANÅKER

KAPITEL 1

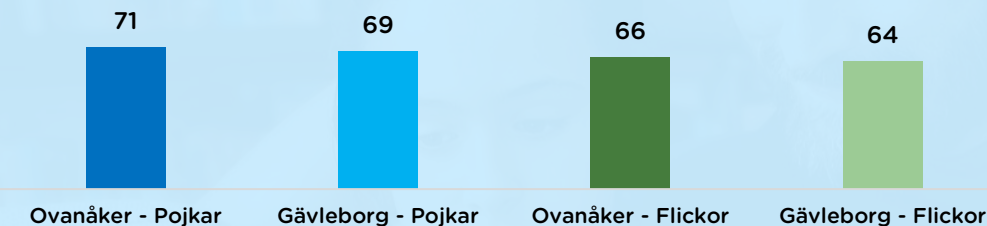
POJKAR OCH FLICKOR

FAMILJ (KAPITEL 1)

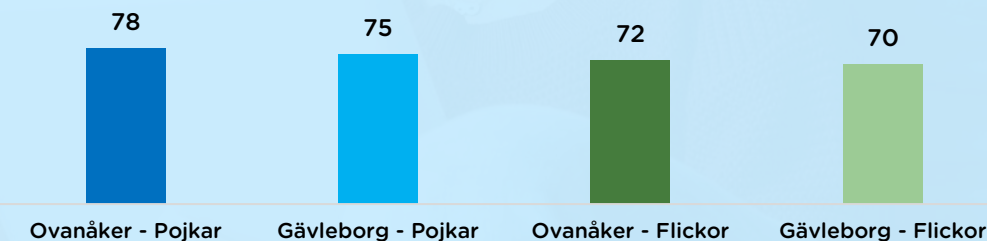
Det har positiva effekter när barnets föräldrar bidrar till goda uppväxtförhållanden och när det inte finns problembeteenden inom familjen. *Ett högt index betyder låg förekomst av problembeteenden inom familjen.*

Goda uppväxtförhållanden inom familjen

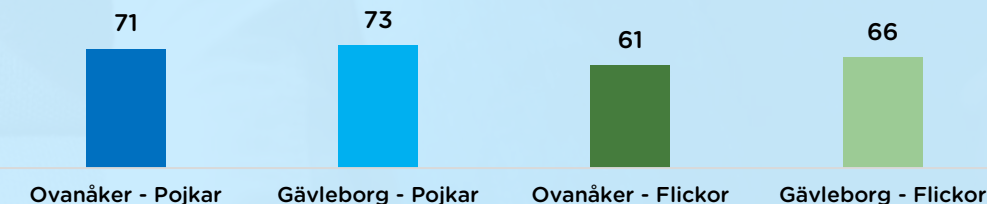
Det har positiva effekter när det finns tydliga regler i familjen och när föräldrarnas egna problembeteenden inte försummar barnets hälsa. *Ett högt index betyder en god föräldraförmåga.*

God föräldraförmåga

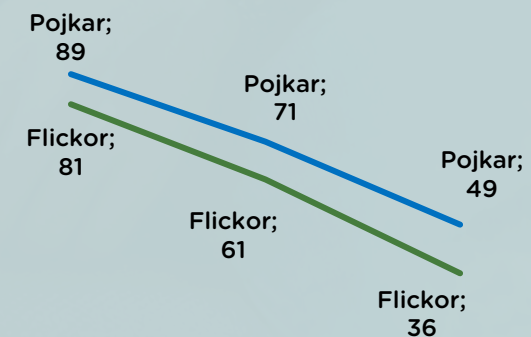
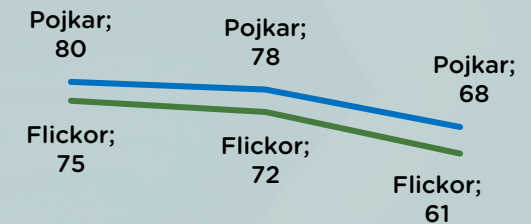
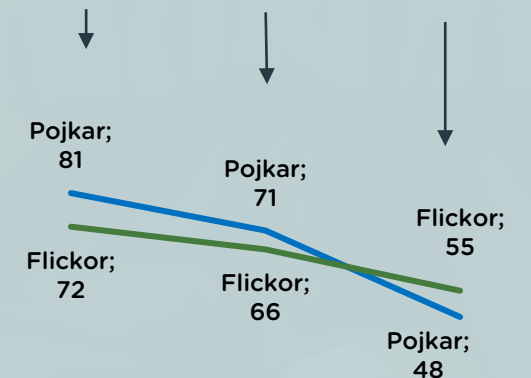

Det har positiva effekter när barnet upplever att deras föräldrar är otillåtande till om barnet dricker alkohol, eller om barnet deltar i andra problembeteenden. *Ett högt index betyder att föräldrarna inte är tillåtande till problembeteenden.*

Föräldrar med otillåtande attityder till barnens problembeteenden

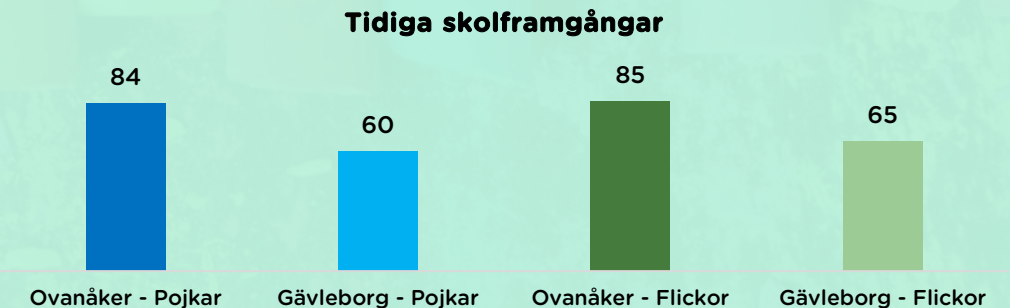

KOMMUN MED HÖGST INDEX
OVANÅKER
KOMMUN MED LÄGST INDEX

SKOLA (KAPITEL 1)

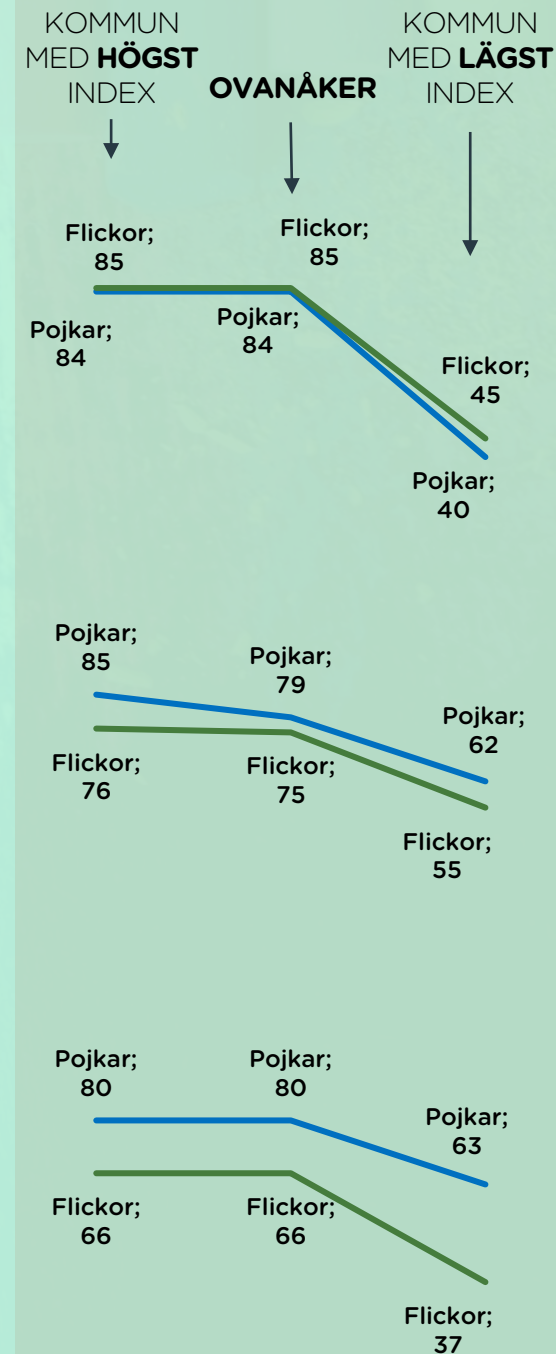
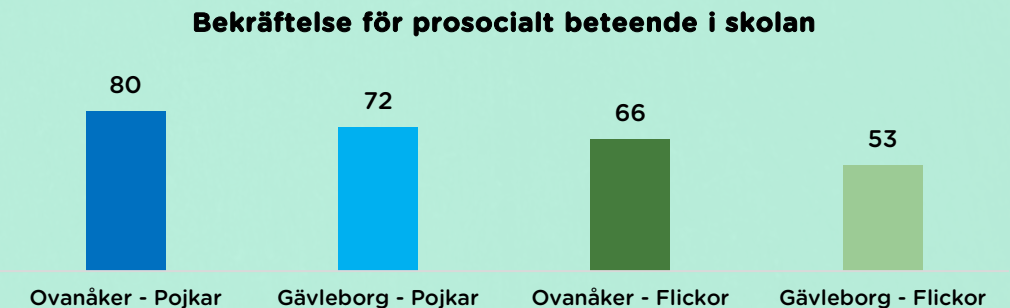
Det har positiva effekter om barnet upplever en känsla av hög måluppfyllelse i skolan. *Ett högt index betyder att barnen lyckas i skolan.*

Det har positiva effekter om barnet trivs i skolan, har hög närvaro och när skolarbetet känns meningsfullt, viktigt eller intressant. *Ett högt index betyder god anknytning till skolan.*

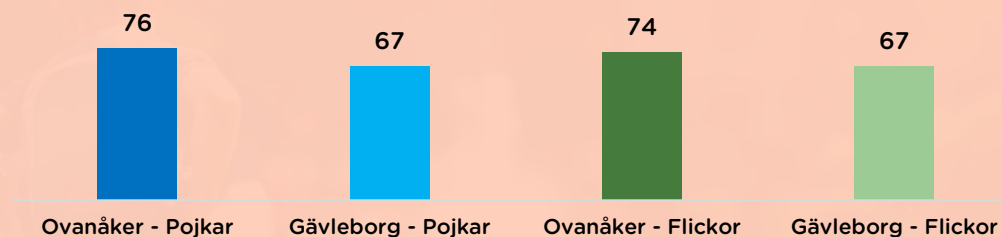
Det har positiva effekter om barnet får bidra i skolan på ett positivt sätt, och det finns vuxna i skolan som barnet kan anförtro sig åt. *Ett högt index betyder god bekräftelse på socialt beteende i skolan.*

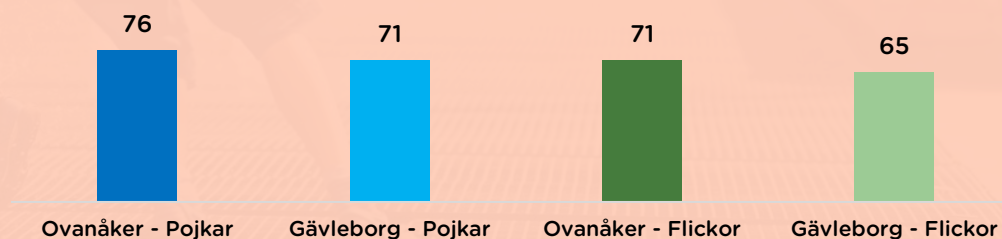
INDIVIDER/KAMRATER (KAPITEL 1)

Det har positiva effekter när barnet inte debuterar tidigt med alkohol, tobak och droger, och när barnet inte har tidiga eller ihållande problembeteenden såsom skolk och bråk i skolan. *Ett högt indexstal betyder låg frekvens av problembeteenden bland barn.*

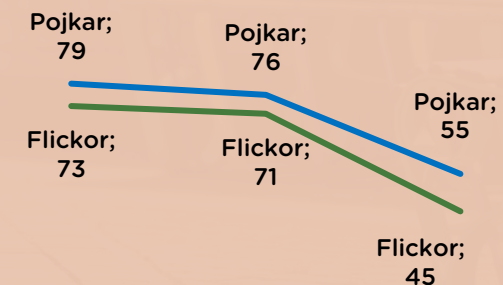
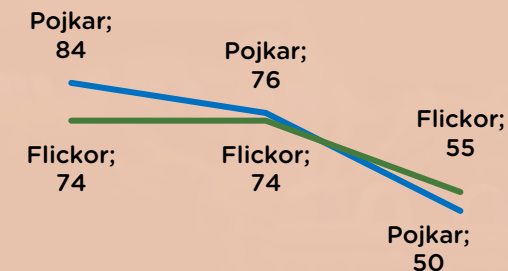
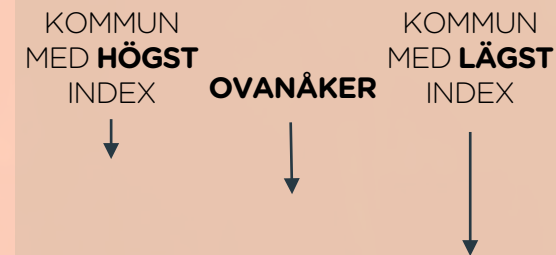
Avsaknad av problembeteenden

Låg frekvens av problembeteenden bland kamrater

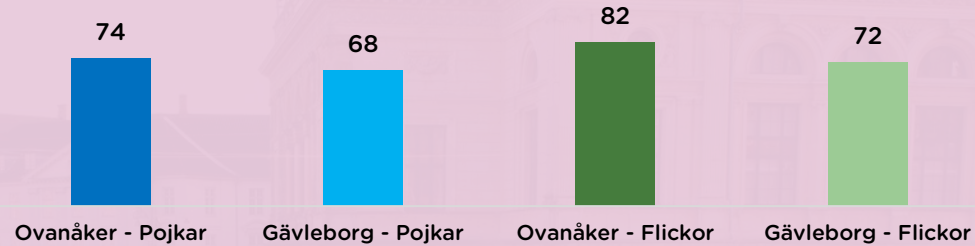
Det har positiva effekter om barnet omges av kamrater som inte uppvisar problembeteenden, så som våld, skolk, alkohol och droger. *Ett högt indexstal betyder att barnets kamrater har få problembeteenden.*

NÄROMRÅDET 1 (KAPITEL 1)

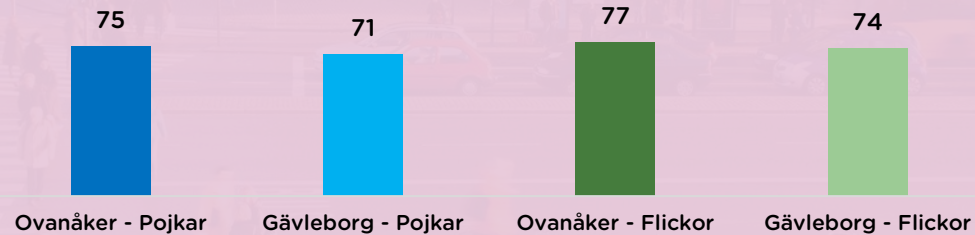
Det har positiva effekter om barnet känner sig tryggt i sitt närområde, och inte upplever att det finns mycket kriminalitet. *Ett högt indextal betyder att närsamhället är välfungerande.*

Välfungerande närsamhälle

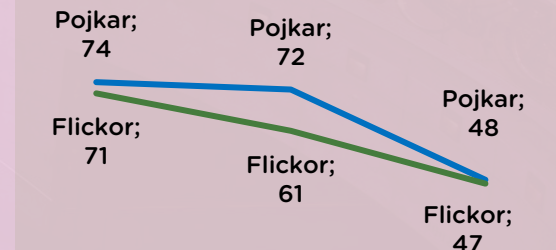
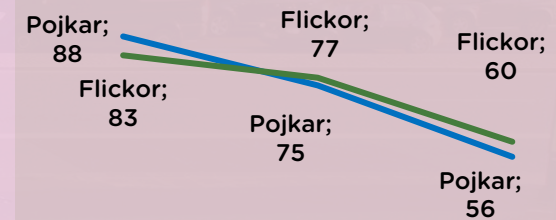
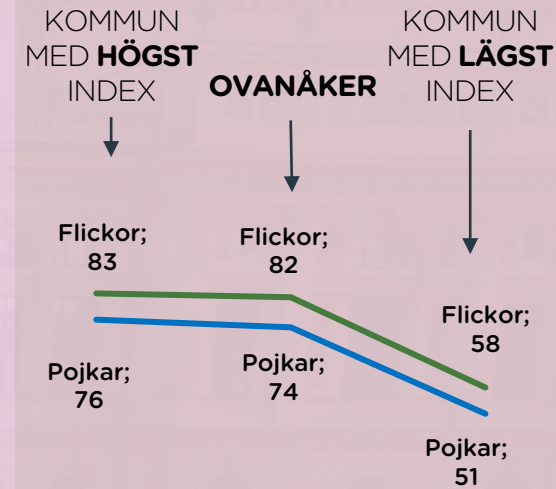
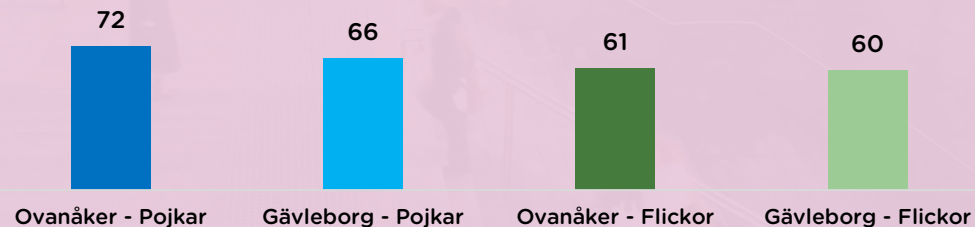
Det har positiva effekter om barnet inte flyttar flera gånger och/eller gjort flera skolbyten. *Ett högt indextal betyder låg omflyttning.*

Låg omflyttning bland unga

Det har positiva effekter om barnet inte växer upp i trångbodda hem och under svåra ekonomiska förhållanden. *Ett högt indextal betyder en låg frekvens av fattigdom.*

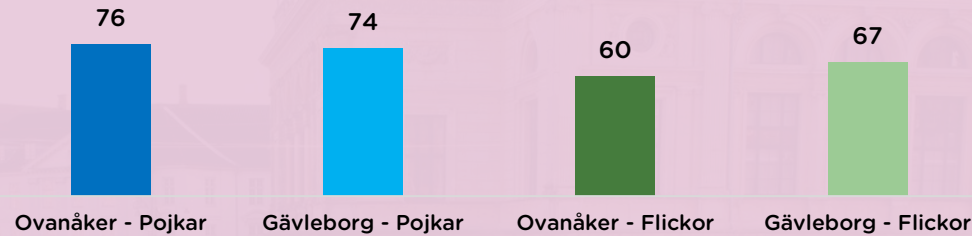
Låg fattigdom

NÄROMRÅDET 2 (KAPITEL 1)

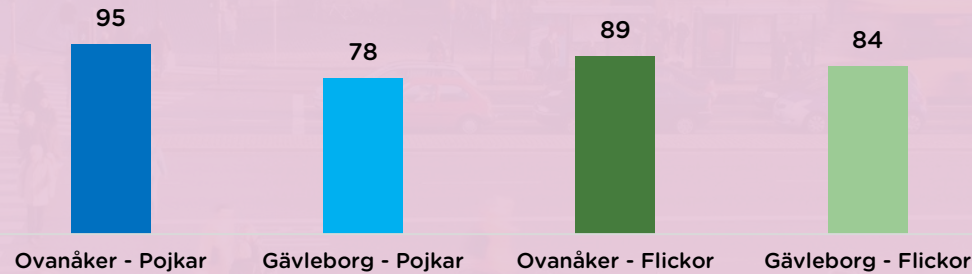
Det har positiva effekter om barnet upplever att det finns otillåtna normer i dess närhet för att konsumera alkohol eller använda droger. *Ett högt index betyder att normerna är otillåtna.*

Otillåtna normer kring bruk av tobak, alkohol, narkotika

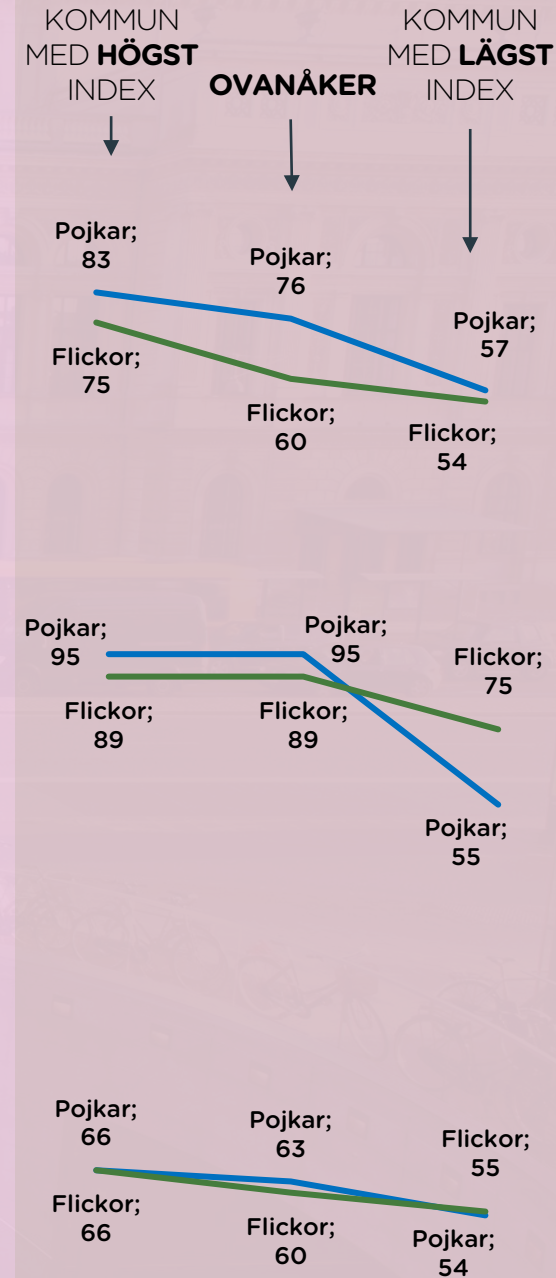
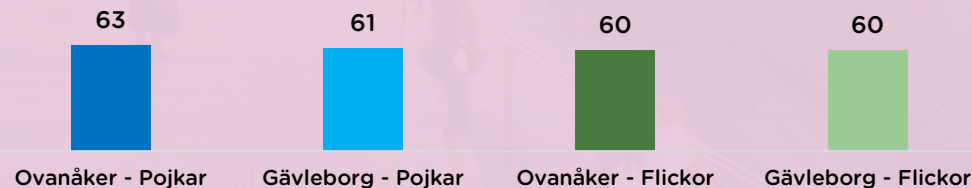
Det har positiva effekter om barnet upplever att det är svårt eller omöjligt att få tag på alkohol, tobak eller andra droger. *Ett högt index betyder att den upplevda tillgången är liten.*

Upplevd låg tillgång till tobak, alkohol och narkotika

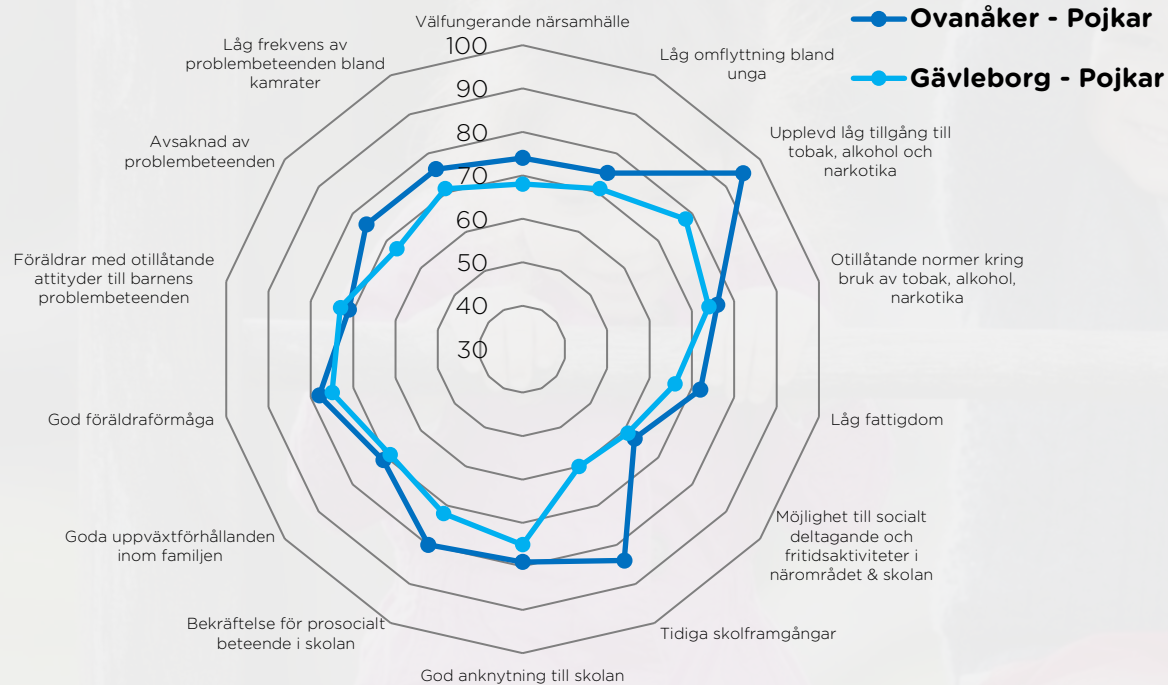

Det har positiva effekter om barn ges möjlighet till socialt deltagande och fritidsaktiviteter i närområdet och skolan. *Ett högt index betyder hög nivå av socialt deltagande.*

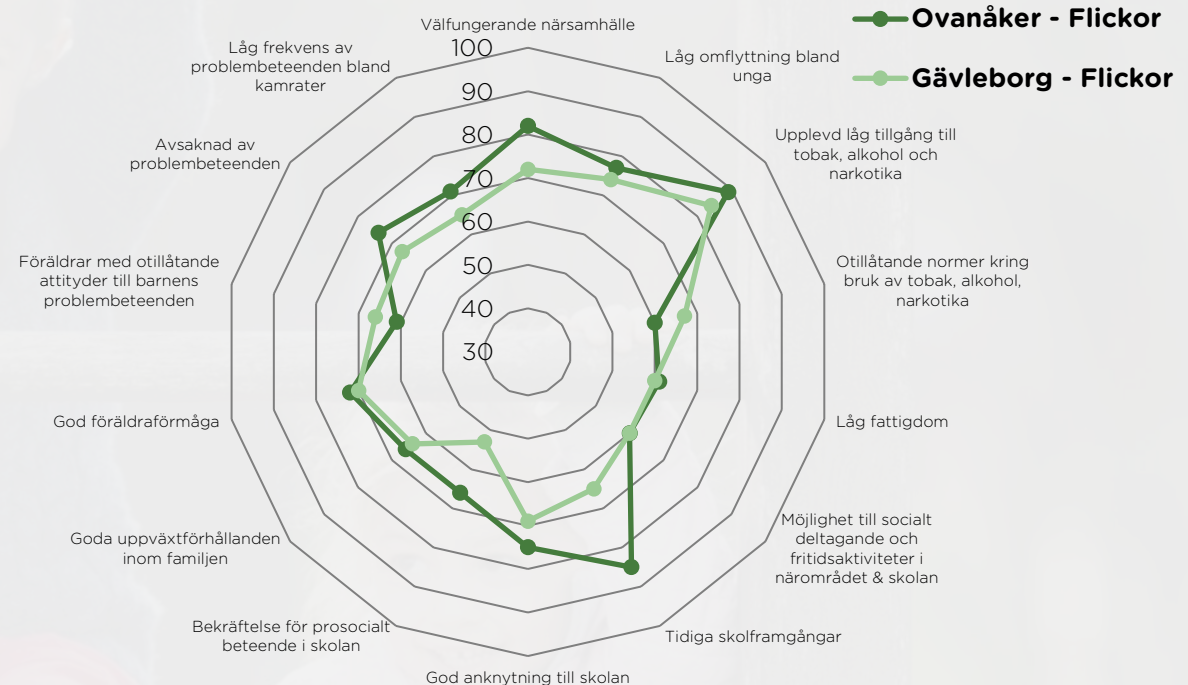
Möjlighet till socialt deltagande och fritidsaktiviteter i närområdet & skolan

SAMMANFATTNING OVANÅKER 1 (KAPITEL 1)

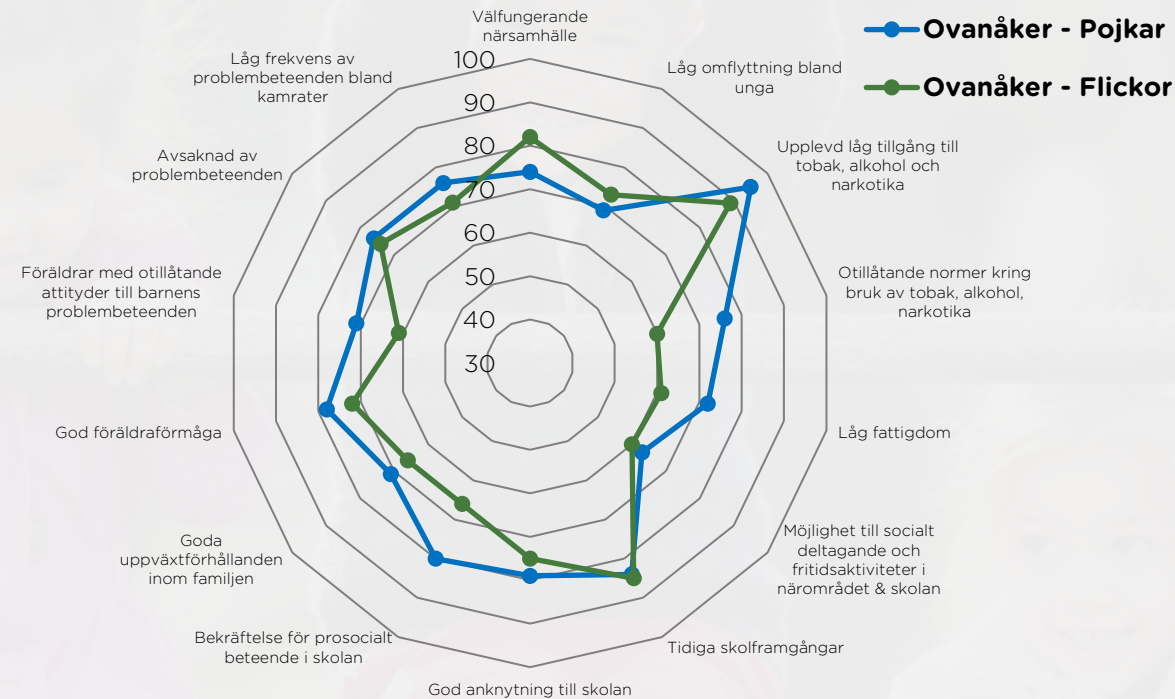

För 13 av 14 index har **pojkar i Ovanåker** ett högre värde än genomsnittet för pojkar i Gävleborg. Endast sett till uppväxtvillkoret **Föräldrar med otillåtna attityder till barnens problembeteenden** är värdet lägre i Ovanåker än i övriga länet. För 3 av 14 uppväxtvillkor har pojkar i Ovanåker högre värde än pojkar i någon annan kommun i Gävleborg.

För 11 av 14 index har **flickor i Ovanåker** ett högre värde än genomsnittet för flickor i Gävleborg. Endast för de två uppväxtvillkoren **Föräldrar med otillåtna attityder till barnens problembeteenden** samt **Otillåtna normer kring bruk av tobak, alkohol och narkotika** är värdet för flickor i Ovanåker lägre än genomsnittsvärdet för flickor i Gävleborg.

SAMMANFATTNING OVANÅKER 2 (KAPITEL 1)

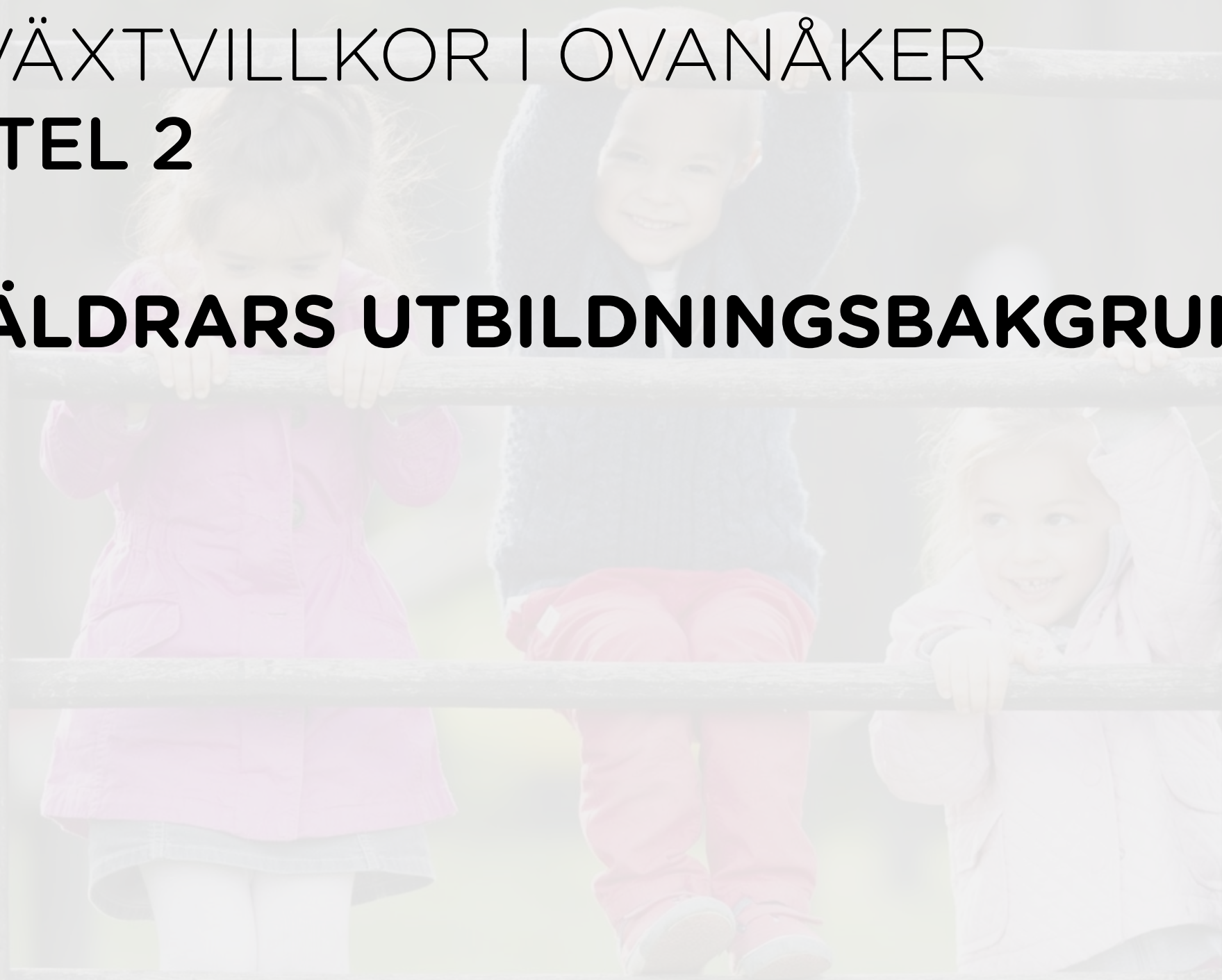

För 11 av 14 index har **pojkar i Ovanåker** ett högre värde **flickor i Ovanåker**. Endast sett till **Låg omflyttning bland unga**, **Tidiga skolframgångar** samt **Välfungerande närsamhälle** är indexvärdet för flickor högre än för pojkar. Skillnaden mellan könen är som störst inom **Bekräftelse för prosocialt beteende i skolan**. För både pojkar och flickor har Ovanåker högst indexvärde av samtliga länets kommuner när det gäller **Upplevd tillgång till tobak, alkohol och narkotika**.

UPPVÄXTVILLKOR I OVANÅKER

KAPITEL 2

FÖRÄLDRARS UTBILDNINGSBAKGRUND

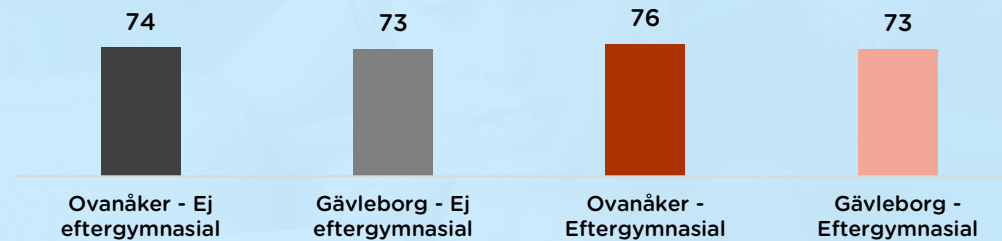

FAMILJ (KAPITEL 2)

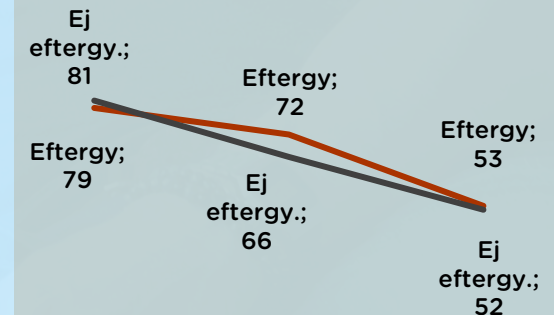
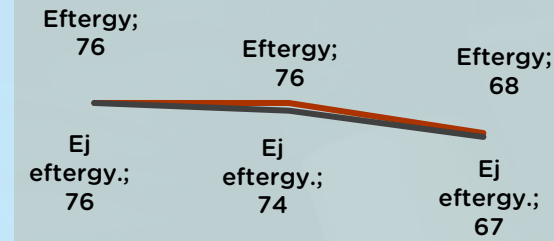
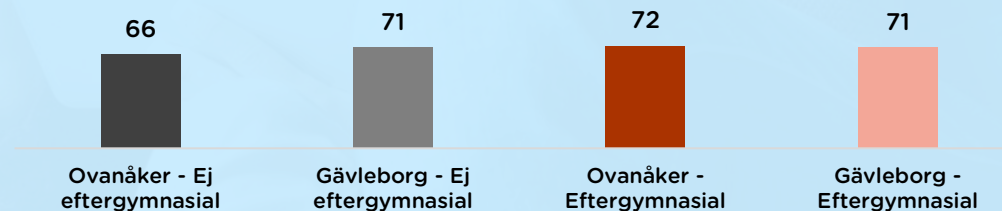
Det har positiva effekter när det finns tydliga regler i familjen och när föräldrarnas egna problembeteenden inte försummar barnets hälsa. *Ett högt index betyder en god föräldraförmåga.*

Det har positiva effekter när barnet upplever att deras föräldrar är otillåtande till om barnet dricker alkohol, eller om barnet deltar i andra problembeteenden. *Ett högt index betyder att föräldrarna inte är tillåtande till problembeteenden.*

God föräldraförmåga

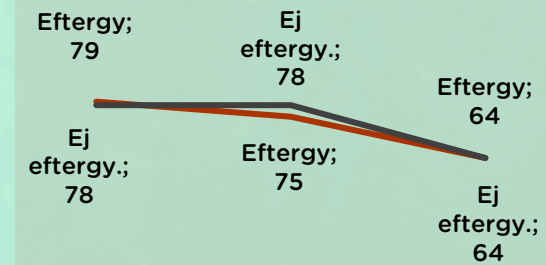
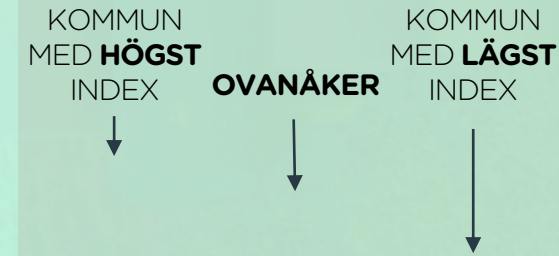
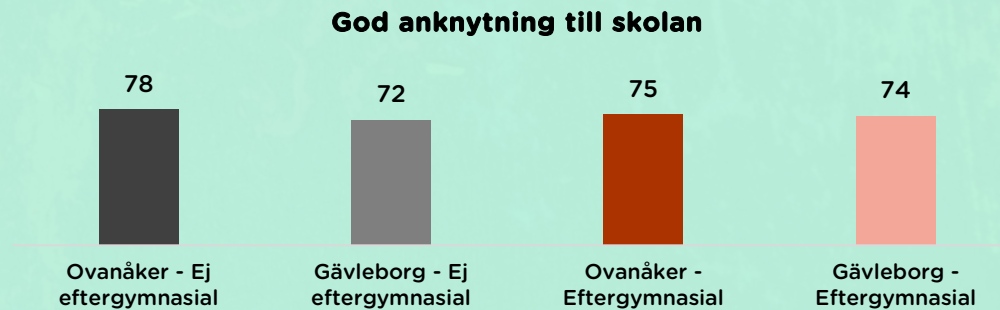

Föräldrar med otillåtande attityder till barnens problembeteenden

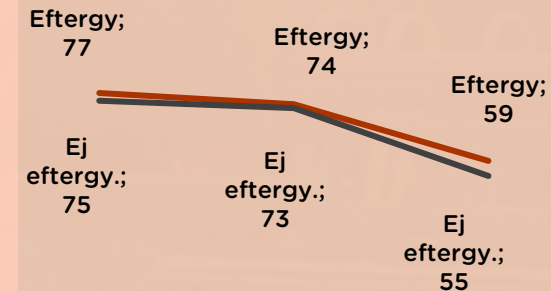
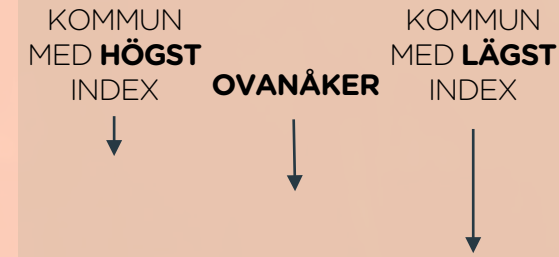
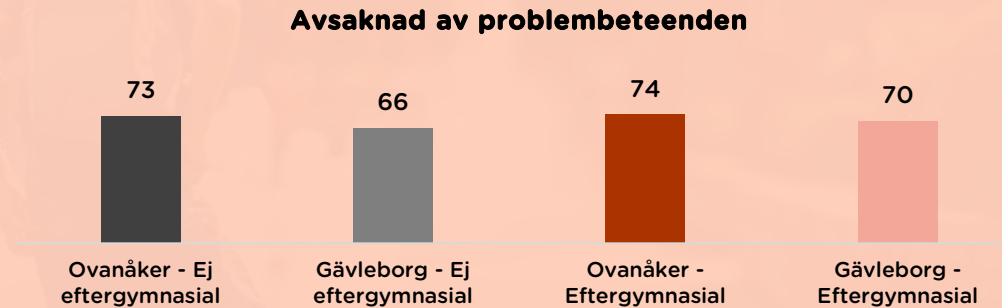
SKOLA (KAPITEL 2)

Det har positiva effekter om barnet trivs i skolan, har hög närvaro och när skolarbetet känns meningsfullt, viktigt eller intressant. *Ett högt index betyder god anknytning till skolan.*

INDIVIDER/KAMRATER (KAPITEL 2)

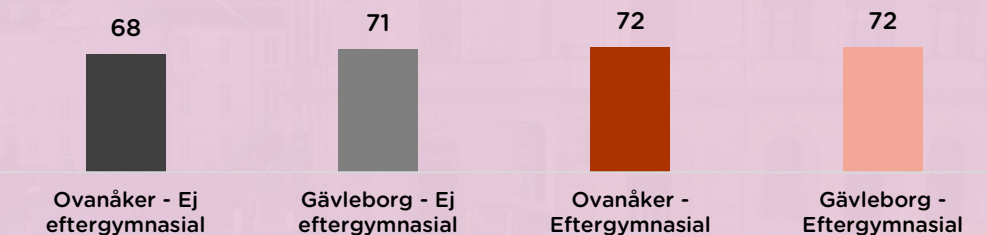
Det har positiva effekter om barnet omges av kamrater som inte uppvisar olika typer av problembeteenden, så som våld, skolk, alkohol och droger. *Ett högt index betyder att barnets kamrater har få problembeteenden.*

NÄROMRÅDET (KAPITEL 2)

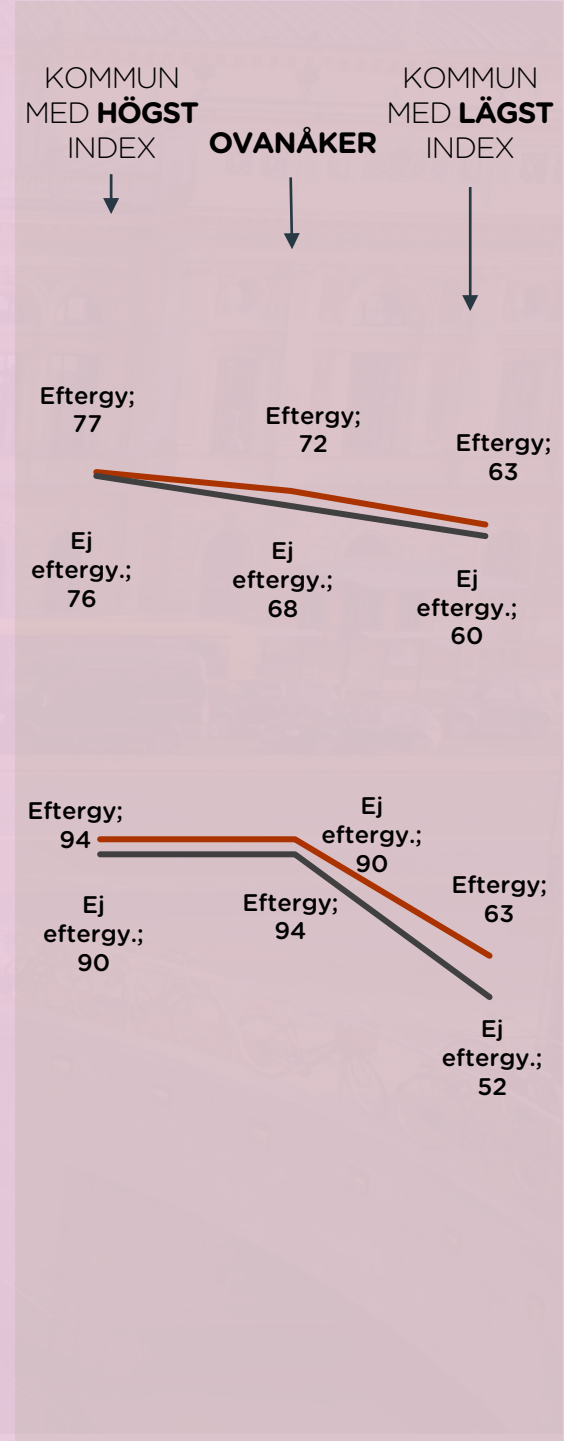
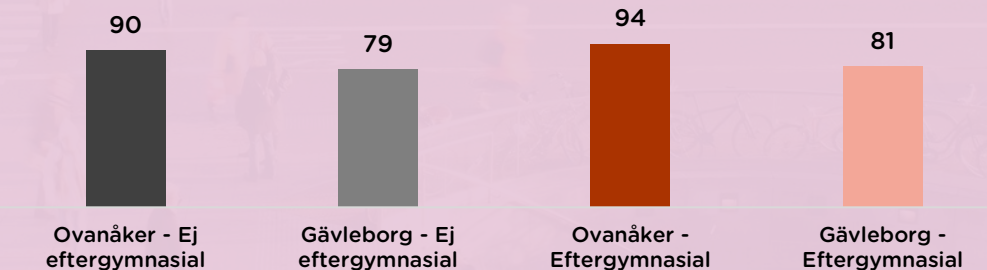
Det har positiva effekter om barnet upplever att det finns otillåtna normer i dess närhet för att konsumera alkohol eller använda droger. *Ett högt index betyder att normerna är otillåtna.*

Otillåtna normer kring bruk av tobak, alkohol, narkotika

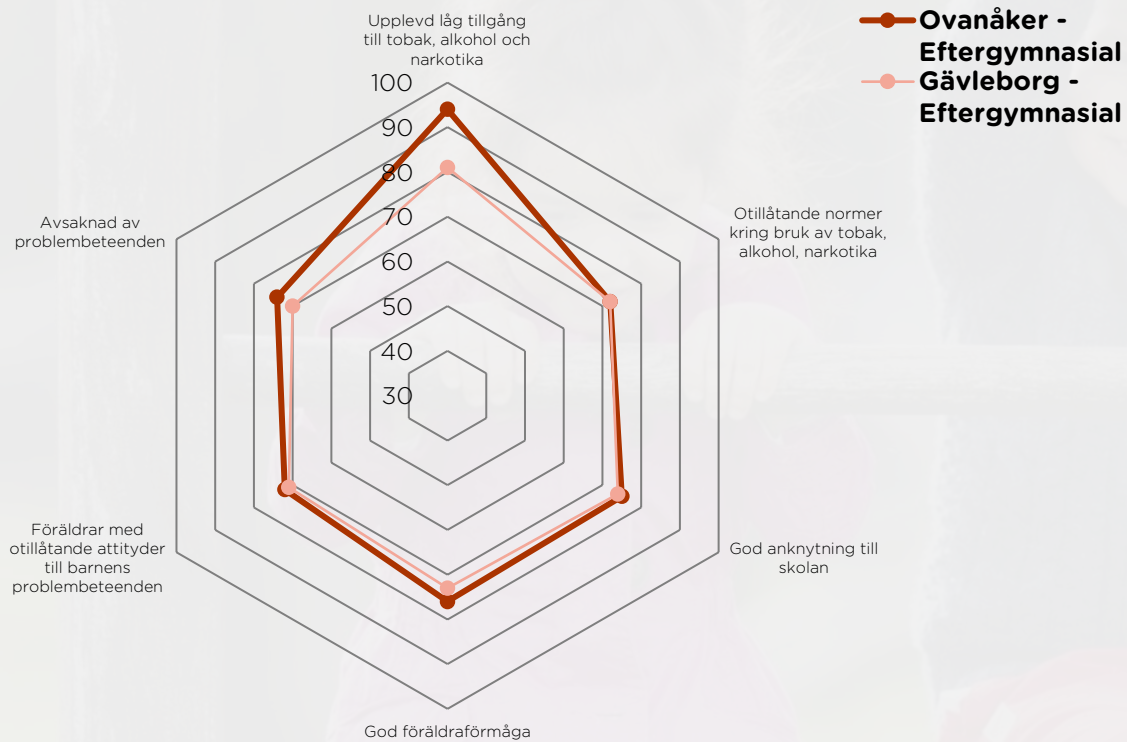

Det har positiva effekter om barnet upplever att det är svårt eller omöjligt att få tag på alkohol, tobak eller andra droger. *Ett högt index betyder att den upplevda tillgången är liten.*

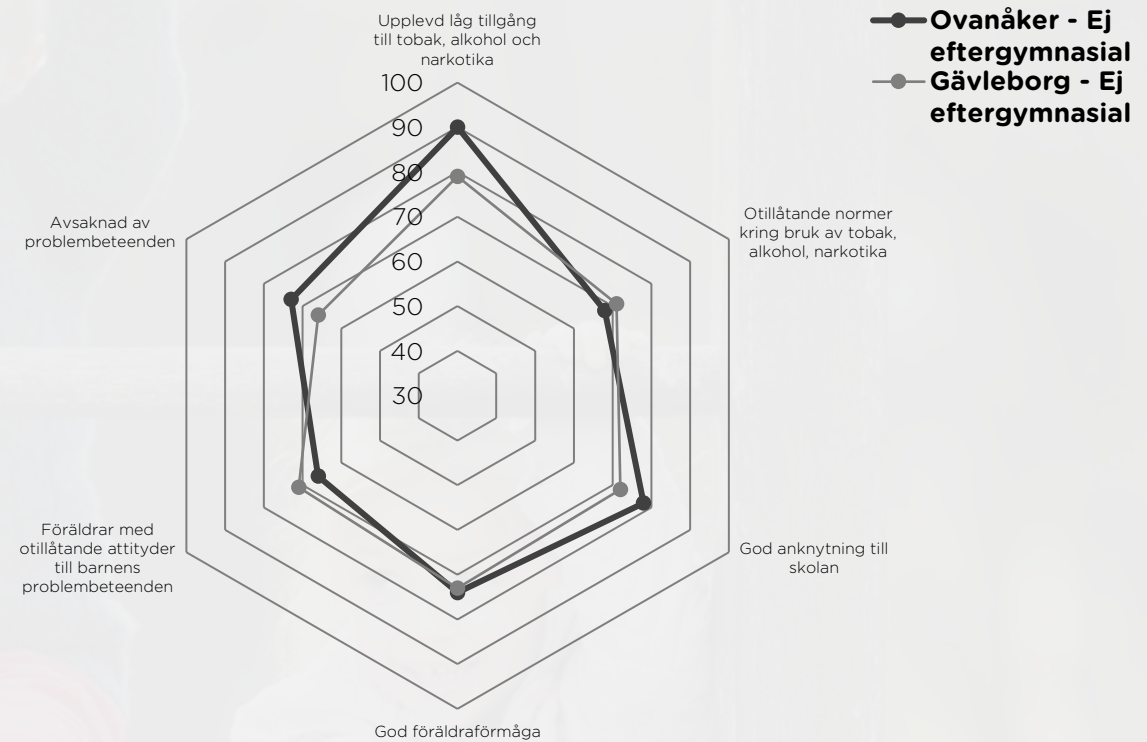
Upplevd låg tillgång till tobak, alkohol och narkotika

SAMMANFATTNING OVANÅKER 1 (KAPITEL 2)

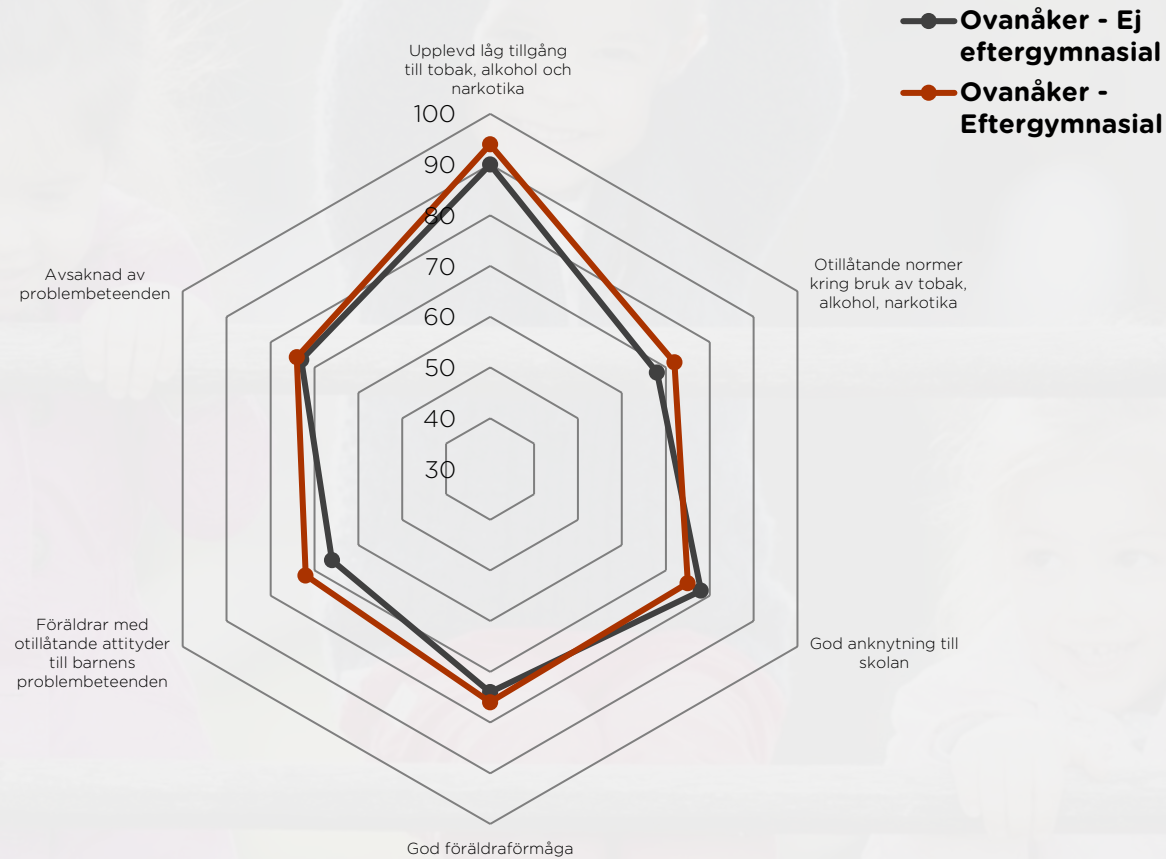

För 5 av 6 index är värdet för barn som har förälder med eftergymnasial bakgrund i Ovanåker högre än för samma grups genomsnitt i Gävleborg. Värdet för denna grupp i Ovanåker är det högsta i länet för uppväxtvillkoret *Upplevd låg tillgång till tobak, alkohol och narkotika* samt *god föräldraförmåga*.

För 4 av 6 index är värdet för barn som har inte har förälder med eftergymnasial bakgrund i Ovanåker, högre än för samma grups genomsnitt i Gävleborg. Värdet är lägre i Ovanåker för denna grupp, jämfört med genomsnittet för länet, sett till uppväxtvillkoren *Otillåtande normer kring bruk av tobak, alkohol och narkotika* samt *Föräldrar med otillåtande attityder till barnens problembeteenden*.

SAMMANFATTNING OVANÅKER 2 (KAPITEL 2)

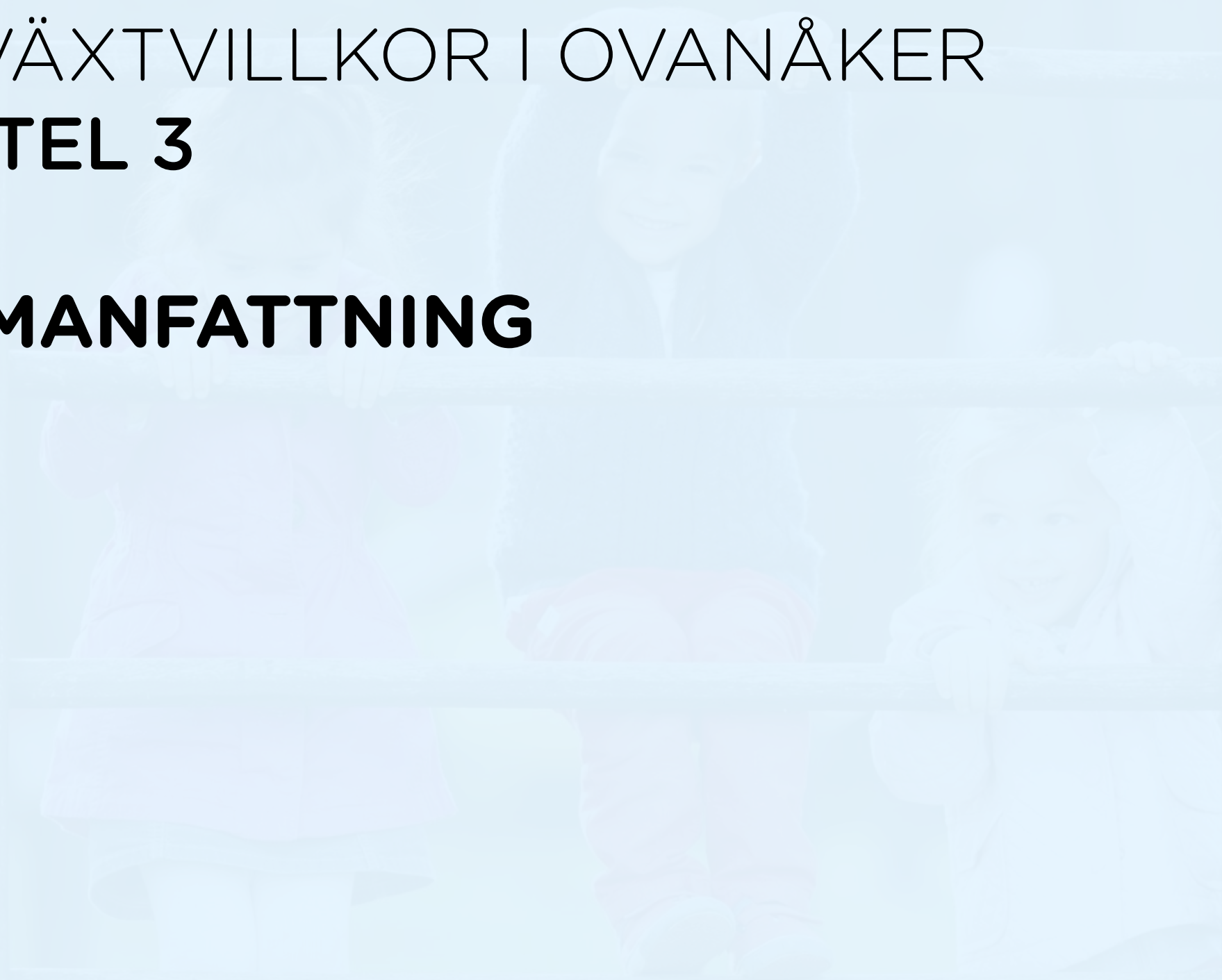

För 3 av 6 index i Ovanåker är värdet för **barn som har förälder med eftergymnasial bakgrund** högre än värdet än för barn som har inte har förälder med eftergymnasial bakgrund i kommunen. Detta är för uppväxtvillkoren *Avsaknad av problembeteenden*, *God föräldraförmåga* samt *Föräldrar med otillåtande attityder till barnens problembeteenden*.

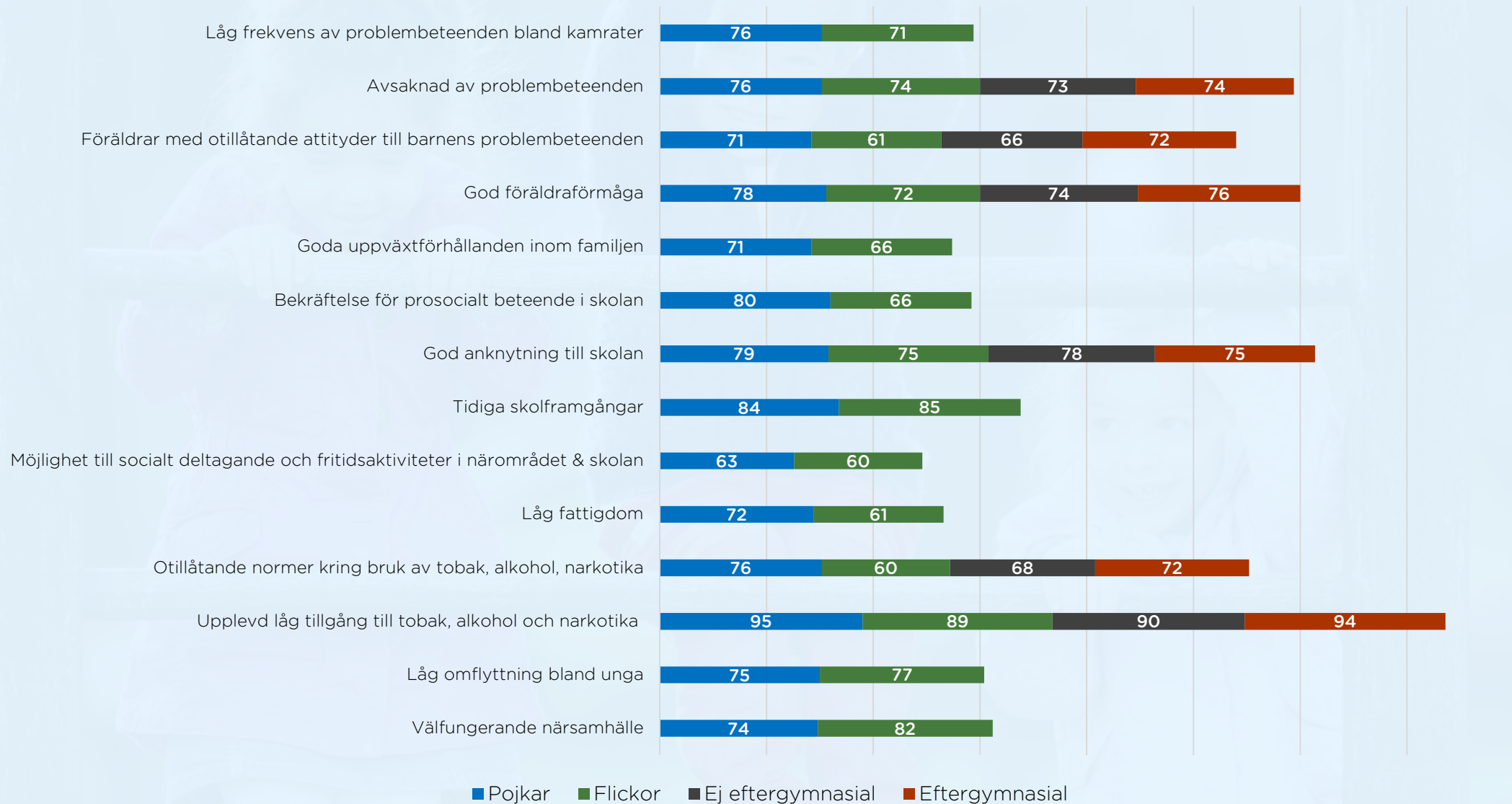
UPPVÄXTVILLKOR I OVANÅKER

KAPITEL 3

SAMMANFATTNING

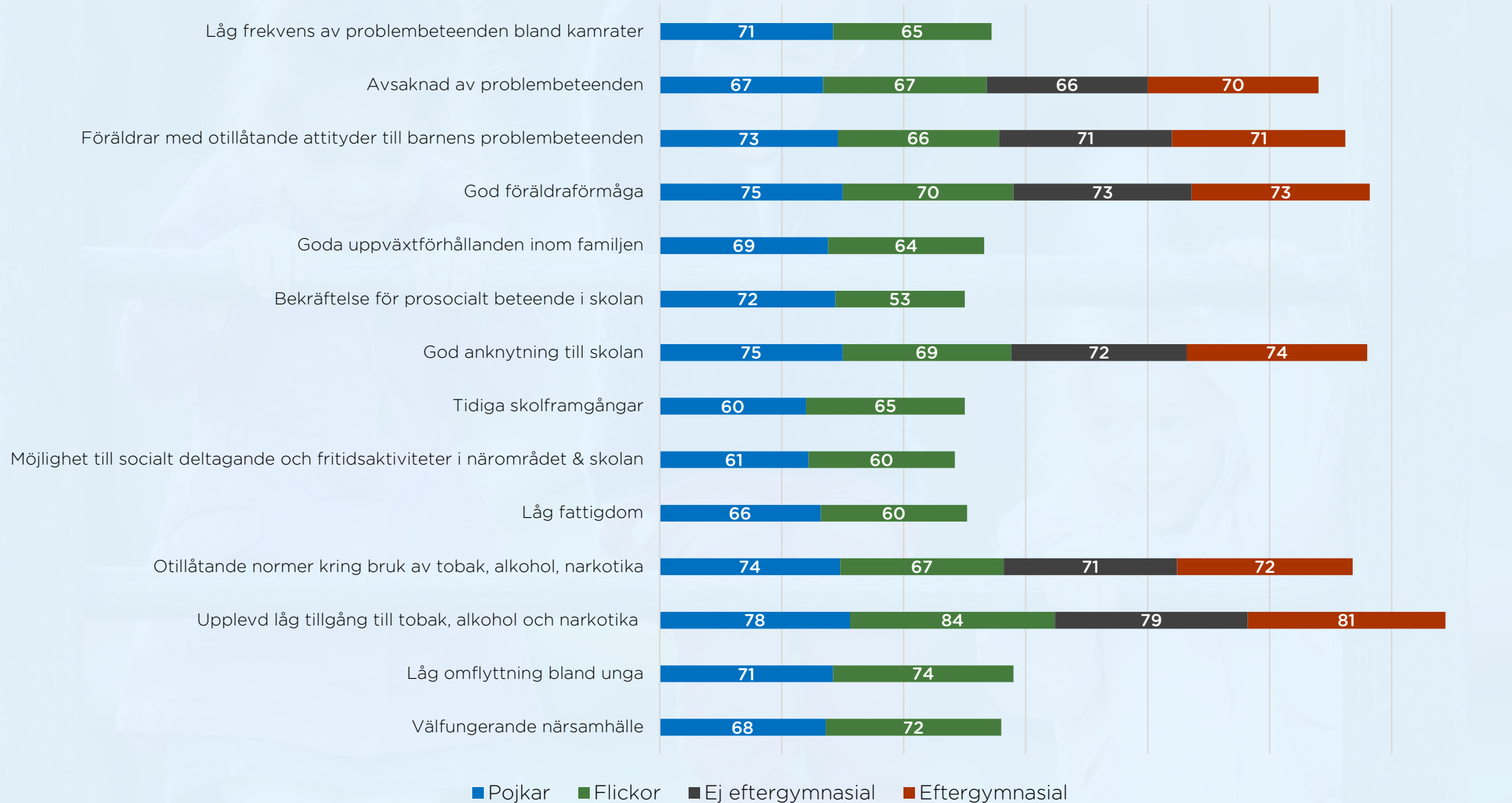

SAMMANFATTNING OVANÅKER (KAPITEL 3)

Notera att det bara är 6 uppväxtvillkor där skärningen på föräldrars utbildningsbakgrund tillämpas.

SAMMANFATTNING GÄVLEBORG

Notera att det bara är 6 uppväxtvillkor där skärningen på föräldrars utbildningsbakgrund tillämpas.